

УДК 657.6

НОМИНАТИВНЕ ПОЛЕ КОНЦЕПТУ «ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА» В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

І.В. Перезова, к.е.н., доцент

Івано-Франківський національний технічний університет, Івано-Франківськ, Україна

Перезова І.В. Номінативне поле концепту «економічна експертиза» в сучасних умовах його застосування в процесі здійснення фінансового контролю.

Досліджується номінативне поле концепту «економічна експертиза» як форми реалізації фінансово-господарського контролю. Доводиться доцільність її використання для дослідження і оцінки діяльності підприємств, їх окремих підрозділів, а також управлінських систем щодо їх відповідності законодавчо-нормативним та регуляторним вимогам.

Ключові слова: економічна експертиза, концепт, номінативне поле, підприємство, фінансовий контроль

Перезова И.В. Номинативное поле концепта «экономическая экспертиза» в современных условиях его применения в процессе осуществления финансового контроля.

Исследуется номинативное поле концепта «экономическая экспертиза» как формы реализации финансово-хозяйственного контроля. Доказывается целесообразность ее использования для исследования и оценки деятельности предприятий, их отдельных подразделений, а также управленческих систем на их соответствие законодательно-нормативным и регуляторным требованиям.

Ключевые слова: экономическая экспертиза, концепт, номинативное поле, предприятие, финансовый контроль

Perevozova I.V. Nominative field concept «economic expertise» in the current conditions of its use in the implementation of financial control.

Investigate the nominative field concept «economic expertise» as a form of financial and economic control. Proved the feasibility of its use for the study and evaluation of businesses and their individual units and management systems for compliance with legal and statutory and regulatory requirements.

Keywords: economic expertise, concept, nominative box enterprise financial control

Забезпечення стабільного росту фінансової та виробничо-технологічної активності підприємств з дотриманням саморегулювання сформованої системи факторів виробничого, фінансового та соціального характеру, має здійснюватись з метою задоволення як підприємницьких очікувань, так суспільних і соціальних потреб. Ці процеси ускладнюються як пануючою в світі вцілому, так і в країні зокрема, економічною дестабілізацією: відсутність рівноваги в усіх секторах економіки, розбалансованість господарських відносин, частота зміни законодавства щодо оподаткування, економічні порушення та злочинність тощо [1]. Невтішна статистика України свідчить про наявність злочинної спрямованості окремих явищ, операцій, здійснюваних суб'єктами господарювання в процесі своєї діяльності [2]. Тому завдання підприємства в означених умовах функціонування з врахуванням впливу несприятливих впливів факторів внутрішнього та зовнішнього середовища зводиться до консолідації зусиль на нівелювання небажаних відхилень у фінансово-господарській діяльності та повернення до збалансованого економічного росту. Фактично, єдиним суб'єктом, здатним забезпечувати баланс економічних інтересів учасників господарської діяльності, є держава. Саме держава здійснює контроль за господарською діяльністю та, спираючись на законодавчий фундамент, виконує функцію арбітра в разі виникнення конфліктних ситуацій між суб'єктами такої діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Результатом логічної систематизації інформації щодо організаційно-економічних механізмів держави під час здійснення своїх основних функцій стало виокремлення в системі господарського контролю як його окремої складової – галузі фінансового контролю [3]. Дослідженню наукових та практичних аспектів господарського контролю, становлення науки про господарський контроль присвячено праці таких українських вчених як І.В. Басанцов, Є.В. Мних, І.К. Дрозд, С.В. Бардаш, М.Т. Білуха, Б.Ф. Усач, О.С. Бородкін, Н.І. Дорош, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, А.М. Герасимович, Д.О. Василик, Н.Г. Виговська, Г.М. Давидов, В.В. Сопко, С.В. Івахненко, В.С. Рудницький,

Є.В. Калюга, Г.Г. Кірейцев, Л.М. Крамаровський, М.Д. Корінко, М.В. Кужельний, В.Ф. Максимова, А.М. Кузьмінський, В.Г. Линник, М.В. Мурашко, Л.В. Нападівська, В.П. Пантелеєв, І.І. Пилипенко, О.Ю. Редько, І.Б. Стефанюк, М.Г. Чумаченко, І.Д. Фаріон, П.Т. Саблук, О.А. Петрик, В.О. Шевчук, Н.М. Ткаченко, Л.О. Сухарева, а також російських авторів В. Д. Андреева, М.Г. Белова, О.О. Аткинсона, І.А. Белобжецького, В.В. Бурцева, Є.А. Вознесенського, Л.І. Гомберга, В.Ф. Палія, Є.А. Кочерина, О.А. Ногіної, Н.А. Проданової, Г.Л. Рабиновича, В.М. Родіонова, Н.І. Сілаєва, Я.В. Соколова, Г.А. Соловйова, Л.В. Сотнікова, В.П. Суйца, М.С. Шидловської, В.І. Шлейнікова, С.О. Шохіна та ін. Окремі питання контролю розробили Р. Адамс, А. Аренс, В. Беренс, Дж. Лоббек, Дж. Монтгомері, Дж. Робертсон, А. Яругової та ін.

Відзначимо, високий рівень обґрунтування доведеності існування науки про господарський контроль відзначаються роботи Ф.Ф. Бутинця та Т.А. Бутинця. «Наука контролю є вченням про реальні господарські порушення, відхилення та ризиковані операції. Ці явища вона вивчає як об'єктивну дійсність в її економічному розумінні» [4], – відзначають науковці. Водночас, навіть існування таких ґрунтовних робіт не знімає актуальності окремих аспектів існування та розвитку даної науки, зокрема щодо існування економічної експертизи як окремої форми реалізації господарського контролю і, відповідно, як окремої його фінансової складової. Так, наприклад, О.Л. Апель як спосіб виявлення і доведення економічних правопорушень в окремих дослідженнях відзначає лише «доручення аудитору про проведення обов'язкової перевірки з боку органів дізнання і слідства за наявності санкції прокурора, суду та арбітражного суду» [5]. Отже, як спосіб виявлення та доведеного обґрунтування фактів протиправних дій окремі автори представляють саме аудиторську перевірку, а не економічну експертизу, яка взагалі не розглядається як інструмент фінансово-контрольної діяльності.

Водночас, і щодо існування деривації «фінансово-господарський контроль» серед науковців і практиків, що присвячують свої наукові дослідження цьому питанню, немає одностайної думки. Так, вищезазначені науковці категорично зазначають, що господарський контроль «опосередковує виробничі відносини, пов'язані з процесом створення продукту на відміну, наприклад, від фінансового контролю, який, здійснюється у вартісній формі, за допомогою грошей. Тому не можна змішувати господарський контроль з фінансовим або об'єднувати їх у фінансово-господарський контроль» [4]. Всупереч їм, З.Б. Живко, І.О. Рєвак, М.О. Живко зазначають: «Єдиного підходу до визначення поняття «контроль» немає. Науковці розглядають його або як принципи, або як метод і форму, або як вид діяльності. Те саме можна сказати і про систему фінансово-господарського контролю. Здебільшого господарський контроль

відокремлювався від фінансового, чим необґрунтовано порушувалася єдність системи» [6].

Однак іншої точки зору притримуються В.М. Глібоко та О.П. Бушан відзначаючи, що «фінансово-господарський контроль становить систему нагляду наділених контрольними функціями державних і суспільних органів за фінансово-господарською діяльністю підприємств, об'єднань, установ, організацій, інших підрозділів матеріального виробництва і невиробничої сфери з метою об'єктивної оцінки економічної ефективності їхньої діяльності, установлення законності, достовірності й доцільності господарських та фінансових операцій, збереження державної власності, виявлення внутрішніх резервів підвищення ефективності виробництва і зростання доходів державного бюджету» [7]. Цей підхід уточнює Л.В. Дікань, який зазначає, що фінансово-господарський контроль «застосовується в усіх галузях національної економіки і має різні форми залежно від форми власності підконтрольного об'єкта» [8]. Змістом фінансово-господарського контролю, за підходом Л.Є. Рогозян та В.В. Вахлакової, «є господарсько-фінансова діяльність підприємств, збереження матеріальних цінностей і грошових коштів, стан обліку і звітності, законність дій посадових осіб» [9].

Метою статті є встановлення номінативного поля концепту «економічна експертиза» в процесі фінансового контролю на сучасному етапі розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження

«Фінансово-господарський контроль досліджує фінансово-господарську діяльність підприємств у сфері виробництва, обміну і споживання суспільно-необхідного продукту на мікроекономічному рівні» [10], вважають Є.М. Романів, Р.Л. Хом'як та А.С. Мороз. Авторський підхід базується на наступних міркуваннях. Вчені-теоретики і практики різних часів прикладають зусиль до визначення сутності фінансового контролю як окремої складової господарського контролю, класифікації його видів та форм реалізації з урахуванням змін, характерних економіці відповідного періоду [11-13] і зважаючи на тривалий час дослідження даного питання відбулась певна модифікація розуміння сутності фінансово-господарського контролю та його форм, зокрема в частині обґрунтування економічної експертизи як його самостійної форми.

Основою існування будь-якої держави в сучасному світі є її фінансова система цілому і, зокрема, фінанси суб'єктів господарювання цієї держави як елементарні складові – фактичні формуючі цієї системи. «Економічну природу фінансів підприємства розкриває сукупність грошових відносин, які виникають між господарюючими суб'єктами у процесі їх створення і здійснення виробничо-фінансової діяльності» [14].

Тому, цілком поділяємо точку зору В.Д. Понікарова, Ж.О. Андрейченко, М.В. Стаматіної, І.В. Ялдіна та про те, що «сутність і зміст контролю не можуть бути докладно розкриті у відриві

від сфери управлінської діяльності, яку він обслуговує, тобто немає контролю взагалі, а є контроль конкретного змісту і конкретних форм. Отже, залежно від сфери охоплення управлінської діяльності, виділяють наступні галузі контролю: адміністративний, технічний, екологічний, та фінансово-господарський» [15].

В цілому підхід до даної деривації у різних наукових роботах може бути зведений до розгляду її в наступних аспектах:

- як самостійна діяльність або функція контролюючих органів;
- як система спостереження за фінансово-господарською діяльністю об'єкта управління;
- як сукупність заходів, що проводяться контролюючими органами з перевірки господарських операцій;
- як один з видів державного контролю;
- як функція системи управління фінансовими відносинами;
- як контроль грошовою одиницею в процесі об'єктивно існуючих грошових відносин.

На наш погляд, основним підходом, що розкриває зміст і сутність фінансового контролю на рівні з тим, що він є системою спостереження за фінансово-господарською діяльністю підприємства, установи, організації, держави, є ще й те, що це найважливіша функція управління фінансовою системою, яка має спеціальну цільову спрямованість, певний зміст і специфічні способи здійснення. Таким чином, фінансовий контроль – це функція управління фінансовою системою, за допомогою якої суб'єкт, керуючий однією з ланок цієї системи, отримує повну і достовірну інформацію про відповідність певним визначеним нормам та ефективність її функціонування.

Очевидно, що необхідність оперування достовірною інформацією про фінанси підприємств, установ, організацій, подолання злочинної системи в економічній сфері нашої держави потребує нових імпульсів та економічних інструментів, відповідно результативність яких буде залежати від ефективності здійснення фінансово-господарського контролю.

Отже, на виконання функції контролю, держава розробляє і вводить в економічну практику низку форм контролю, через які і реалізує прямо чи опосередковано контрольну функцію. В якості важливого елемента фінансово-контрольного механізму держави, що сприяє зниженню зростання економічної злочинності, вирішенню господарських спорів, розглядається економічна експертиза прийнятих рішень з фінансових і господарських питань. Цей авторський підхід поділяє низка науковців, що визнають експертизу як складову наукового апарату фінансово-господарського контролю. Зазначимо, що інтеграція форм фінансового контролю – процес розвитку, результатом якого є досягнення єдності й цілісності середовища системи фінансового контролю, яка ґрунтується на взаємозалежності складових наукового апарату її окремих спеціалізованих елементів [16].

Однак, єдності підходів щодо місця економічної експертизи у науковому апараті фінансово-господарського контролю немає. Різні термінологічні розбіжності характерні для багатьох авторів, що розглядають форми, види, типи, галузі, прийоми або методи контролю. «Ці поняття часом вживаються як взаємозамінні: одні фахівці трактують форми контролю як складові його методу, а на думку інших, навпаки, методи контролю покладені в основу класифікації його форм», оскільки «з гносеологічної точки зору, разноріччя в термінології стримують подальший розвиток теорії контролю, викликаючи невизначеність основоположних понять» [17], – зазначав І.А. Белобжецький.

Так, З.Б. Живко, І.О. Ревак, М.О. Живко відносять експертизу до окремих специфічних прийомів методу фінансово-господарського контролю [7], Ф.Ф. Бутинець, С.В. Бардаш, Н.М. Малюга, Н.І. Петренко, Б.Г. Преображенський – до методів здійснення фінансово-господарського контролю [18, 19], В.Д. Понікаров, І.В. Ялдин, М.В. Стаматіна, Ж.О. Андрейченко – спосіб використання спеціальних знань [15], хоча в іншому джерелі В.Д. Понікаров разом з О.М. Бандуркою та В.А. Лукіним відносить її до видів фінансово-господарського контролю [19], С.Г. Чадаєв, М.В. Чадин, І.В. Александров висловлюють думку про належність експертизи до способів встановлення фактичних даних та обставин [20], Г.Г. Мумінова-Савіна – до форм контролю [21].

Отже, відстоюючи позицію оцінки економічної експертизи як форми фінансового (фінансово-господарського) контролю, сформулюємо основні аргументи критики щодо зазначених підходів.

Під формою за її філософською дефініцією розуміють спосіб існування змісту, його внутрішню структуру, організацію і зовнішній вираз [22]. Тоді як під методом мається на увазі

— спосіб пізнання явищ природи та суспільного життя;

— прийом або система прийомів, що застосовується в якій-небудь галузі діяльності (науці, виробництві тощо) [23];

під прийомом

— спосіб виконання або здійснення чого-небудь;

— певний захід для здійснення чого-небудь, досягнення якоїсь мети [24].

І.А. Белобжецький, також стверджує, що при «...трактуванні форм фінансово-господарського контролю потрібно виходити із співвідношення змісту і форми як загальних категорій, що відображають взаємозв'язок двох сторін реальності. Зміст представляє визначальну сторону предмета, а форма – його спосіб вираження і внутрішню організацію, що модифікуються зі зміною змісту. Отже, під формами фінансово-господарського контролю слід розуміти способи конкретного вираження і організації контрольних дій, спрямованих на виконання функцій контролю» [17]. Його підтримує В.В. Бурцев, який визначив форму фінансового контролю як «...спосіб організації та вираження певним чином впорядкованої сукупності конт-

рольних процедур» [25]. Тобто, якщо змістом контролю є визначення виконання тих або інших господарських рішень з метою встановлення їхньої законності та економічної доцільності, то формою реалізації цього змісту виступають економічна експертиза, аудит, ревізія, перевірка.

Окрім того, зауважимо, що абсолютно поділяємо твердження Т.Є. Гварліані та С.В. Черемшанова про помилковість віднесення деякими науковцями попереднього, поточного та наступного контролю до форм фінансового контролю. Ці види контролю за ознакою часової перспективи проведення не можуть бути способами вираження та організації контрольних дій, оскільки на прикладі, «організувати контрольну дію під назвою «попередній контроль» неможливо. Попередній контроль може включати в себе низку визначених контрольних дій і ці контрольні дії й будуть формами фінансового контролю» [26]. Наприклад, в Постанові Кабінету Міністрів України щодо порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами зазначається: «інспектування полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності об'єкта контролю і проводиться у формі ревізії» [27].

Отже, в контексті вищевказаного доцільність використання економічної експертизи як форми фінансово-господарського контролю є доведеною реальною для дослідження і оцінки діяльності окремих підприємств, їх окремих підрозділів, а також управлінських систем щодо їх відповідності законодавчо-нормативним та регуляторним аспектам. Номінація концепту «економічна експертиза» в процесі фінансового контролю на сучасному етапі розвитку відбувається шляхом прямого його називання.

В контексті даного дослідження продуктивним є твердження П.К. Пошюнаса: «експертиза – самостійне дослідження, проведене з метою встановлення тих істотних обставин, для з'ясування яких потрібні спеціальні пізнання, а не контрольні дії по відношенню до висновків ревізії» [28]. За допомогою експертизи відбувається перевірка виставленої гіпотези щодо наявного порушення, а не твердження ревізора як такої, – зазначає науковець. Тобто експерт виконує поставлене перед ним контрольне завдання, а не шукає додаткові докази, як це йому наказували в тридцятих і сорокових роках.

У наукових роботах з проблем фінансового контролю, мають місце дослідження, пов'язані із здійсненням порівняльного аналізу існуючих форм фінансово-контрольної діяльності. При цьому аналітичному порівнянню піддаються, як правило, пари видів фінансового контролю – наприклад: аудит і ревізія (А.Д. Шеремет, В.П. Суйц, М.І. Камлик), бухгалтерська експертиза та документальна ревізія (В.В. Кононенко, М.Т. Білуха, В.С. Рудницький, Р.Ф. Бруханський, П.Я. Хомин, В.М. Глібок, О.П. Бушан, В.Д. Понікаров, І.В. Ялдін, М.В. Стаматіна, Ж.О. Андрей-

ченко), бухгалтерська експертиза та податкова перевірка (В.А. Козлов). Уряді робіт аналізуються на предмет подібностей і відмінностей три види контролю: бухгалтерська експертиза, документальна ревізія та податкова перевірка (С.С. Ізвєков); бухгалтерська експертиза, документальна ревізія та аудиторська перевірка (А.Н. Белов, Г.Г. Мумінова-Савіна).

В наукових і науково-практичних роботах радянського та пострадянського періоду документальна ревізія та економічна експертиза перебували в тісному процесуальному взаємозв'язку. Зазначимо, що існування такого зв'язку диктувалося не процесуальним законодавством країни, а відомчими положеннями й інструкціями Міністерства внутрішніх справ і Міністерства юстиції СРСР і УРСР: судово-бухгалтерська експертиза «призначалась після проведення ревізії фінансово-господарської діяльності, яка виявила конфліктні ситуації і встановила суму заподіяної шкоди, що стало предметом юридичного розслідування» [29]. На сучасному етапі становлення та розвитку цих форм фінансового контролю цей зв'язок не є таким тісним. Зазначена послідовність проведення документальної ревізії та бухгалтерської експертизи (як складової економічної) можлива тільки в процесі досудового чи судового розгляду питань при необхідності з'ясування окремих питань, але не часто. Водночас, окремі автори переносять дане твердження і в сучасні публікації [30].

Слід зазначити, що методичні прийоми документальної ревізії активно використовуються в контрольній практиці при проведенні аудиту, інспектування, перевірок та економічних експертиз.

Враховуючи відповідні зміни у загальній стратегічній направленості діяльності органів державної податкової служби України [31] актуалізації дедалі набувають питання оптимізації процедур податкового контролю, зокрема податкового аудиту. Саме податковий аудит на сучасному етапі є дієвою формою виявлення окремих суб'єктів підприємницької діяльності, які приховують або мінімізують свої реальні доходи, уникають оподаткування. Натомість, слід зауважити, що момент проведення податкового аудиту та винесення висновків за його результатами є найсуперечливішим у взаєминах між платником податків і контролюючим органом [32]. А отже, при необхідності вирішення питань, що мають значення для здійснення податкового контролю, коли достовірність висновків у акті перевірки викликає сумнів або опротестовується суб'єктом господарювання, що перевіряється, тощо призначається економічна експертиза [33].

Окремі автори у своїх роботах взагалі не відносять правоохоронні органи та, відповідно, економічну експертизу, яка здійснюється на їх вимогу, до системи державного фінансового контролю (Ю.А. Варфоломеєва [34], Є.М. Гутцайт [35] та ін.). Абсолютно не погоджуємося з цим підходом, оскільки правоохоронні органи (які є державними органами) в системі державного фінансового

контролю виступають фактичним виконавцем контрольної функції. Контрольна діяльність правоохоронних органів стосується реального середовища, в якому відбувається факт, явище, подія економічного порушення, а отже саме вони є уособленням системи контролю. Окрім того, вважаємо, що саме застосування економічної експертизи підвищує ступінь ефективності контролю в фінансово-господарській сфері та здійснює попереджувальний вплив на злочинну поведінку (як превентивна функція контролю) суб'єктів господарської діяльності, а також впливає на своєчасність виявлення фактично здійснених економічних порушень (як охоронна функція облікового процесу).

Тобто, механізм антизлочинних коригуючих впливів фінансового контролю заснований на використанні захисних властивостей, притаманних бухгалтерському обліку, а також податковому обліку, що ведеться на спродукованій бухгалтерським обліком інформації.

Виявлення скоєних суб'єктами господарювання економічних порушень стає можливим лише за умови використання слідоутворюючої функції облікової діяльності – документування здійснених господарських операцій.

Економічна експертиза, що проводиться за ініціативою судових та правоохоронних органів, досліджуючи обліково-економічну інформацію щодо господарської діяльності окремого суб'єкта, виходить з передумови об'єктивного відображення в даних бухгалтерського, податкового обліку та звітності будь-яких господарських операцій, фактів, процесів чи дій, що вуюлюються під такі. В зв'язку з цим, в процесі проведення експертного дослідження обліково-економічної інформації продукується окремий масив судово-обліково-економічної інформації як система ознак виявлених невідповідностей нормам законодавчо-методич-

них актів, документальному підтвердженню господарських операцій тощо.

Окрім того, в процесі проведення експертного дослідження обліково-економічної інформації за визначеним експертним завданням можуть бути встановлені нові факти, обставини, що матимуть суттєвий вплив на застосування коригуючих контрольних впливів за результатами експертизи.

Висновки

Вважаємо, що економічна експертиза безумовно є формою реалізації фінансово-господарського контролю, в тому числі і її судова форма, що ініціюється судовими та правоохоронними органами з метою боротьби з економічною та податковою злочинністю. Доцільність її використання є доведеною реалією для дослідження і оцінки діяльності окремих підприємств, їх окремих підрозділів, а також управлінських систем щодо їх відповідності законодавчо-нормативним та регуляторним аспектам. Номінація концепту «економічна експертиза» в процесі фінансового контролю на сучасному етапі розвитку відбувається шляхом прямого його називання підтверджує зроблені висновки.

Доречно зауважити, що в правоохоронній діяльності, яка пов'язана з виявленням і розслідуванням економічних і податкових правопорушень, в даний час різною мірою використовуються практично всі існуючі форми контрольно-фінансової діяльності: документальна ревізія, інспектування, аудит, економічна експертиза та податкова перевірка. Тому проблема доцільності та необхідності застосування певної форми, з низки перелічених, у конкретній ситуації, визначення їх подібності та відмінностей актуальна і представляє інтерес не тільки з теоретичної, але і з практичної точки зору.

Список літератури:

1. Перезовова І.В. Структурна модель формування особистісного потенціалу експерта-економіста / І.В. Перезовова // Вісник Прикарпатського університету. Серія : Економіка. – Івано-Франківськ, 2012. – Вип.9. – С. 116-121.
2. Перезовова І.В. Щодо проблемних питань пізнання наукового апарату економічного контролю / І.В. Перезовова // Розвиток бухгалтерського обліку, контролю та аналізу у сучасних концепціях управління : Міжнар. наук.-практ.конф., 19-21 травня 2011 р., м. Судак : [матеріали] – Сімферополь, ВД «АРІАЛ», 2011. – С. 210-212.
3. Бутинець Ф.Ф. Господарський контроль як наука і система знань [Текст] / Ф.Ф. Бутинець, Т.А. Бутинець // Міжнародний збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 3(21). – С. 14-27.
4. Апель А. Основы финансового права : краткий курс лекций [Текст] : учеб. пособие / А. Апель. – СПб. и др. : Питер, 2001. – 128 с.
5. Живко З.Б. Контрольно-ревізійна діяльність [Текст] : навчальний посібник / З.Б. Живко, І.О. Ревак, М.О. Живко ; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. – К. : Алерта, 2012. – 496 с.
6. Глібко В.М. Судова бухгалтерія [Текст] : підручник / В.М. Глібко, О.П. Бушан. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 224 с.
7. Дикань Л.В. Контроль і ревізія : [навч. посібник для студентів вузів] / Л.В. Дикань – Харків: Вид. ХНЕУ, 2006. – 394 с.

8. Рогозян Л.Є. Ревізія і контроль [Текст] : навч. посіб. / Л.Є. Рогозян, В.В. Вахлакова ; Донбаський держ. технічний ун-т. – Алчевськ : ДонДТУ, 2009. – 218 с.
9. Контроль і ревізія [Текст] : навч. посіб. : нормативно-практ. матер. / Є.М. Романів, Р.Л. Хом'як, А.С. Мороз, В.О. Озеран. – 3-є вид., перероб. і доп. – Львів : Інтелект - Захід, 2004. – 328 с.
10. Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління [Текст] : [монографія] / Є.В. Калюга ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т. – К. : Ельга : Ніка-Центр, 2002. – 360 с.
11. Гончарук Я.А. Аудит [Текст] : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / Я.А. Гончарук, В.С. Рудницький. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Львів : Оріяна-Нова, 2004. – 292 с.
12. Білуха М.Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М.Т. Білуха, Т.В. Микитенко. – К. : Укр. акад. оригін. ідей, 2005. – 888 с.
13. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: Навч. посіб. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : МАУП, 2004. – 328 с.
14. Поникаров В.Д. Судебно-бухгалтерская экспертиза: Учеб.пособ. для студ. экон. и юрид. вузов / В.Д. Поникаров, И.В. Ялдин, М.В. Стаматина, Ж.О. Андрейченко. – Х. : РИФ «Арсис, ЛТД», 2002. – 240 с.
15. Перезовова І.В. Інтеграція аудиту та інших форм контролю як спосіб розкриття та розвитку його невикористаних можливостей / І.В. Перезовова // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Ринок аудиторських послуг в Україні: стан і перспективи розвитку», 15–16 квітня 2010 р. – Івано-Франківськ. – С. 152-154.
16. Белобжецкий И.А. Финансовый контроль и новый хозяйственный механизм [Текст] : монография / И.А. Белобжецкий. – М. : Финансы и статистика, 1989. – 255 с.
17. Контроль і ревізія [Текст] : підручник для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закл. / Ф.Ф. Бутинець [та ін.] ; за ред. Ф.Ф. Бутиця. – 3-тє вид., допов. і переробл. – Житомир : Рута, 2002. – 544 с.
18. Преображенский Б.Г. Каким быть финансовому контролю в России [Текст] / Б.Г. Преображенский // Аудитор. – 2004. – № 1. – С. 3-8.
19. Бандурка А.М. Основы судебной бухгалтерии: Учеб. для вузов / А.М. Бандурка, В.А. Лукин, В.Д. Поникаров; Нац. ун-т внутр. дел. – Х., 2002. – 328 с.
20. Чаадаев С.Г. Судебно-экономическая экспертиза [Электронный ресурс] / С.Г. Чаадаев, М.В. Чадин // Черные дыры в Российском Законодательстве. – 2001. – № 1.– Режим доступа: <http://www.k-press.ru/bh/2001/1/chaadaev/chaadaev.asp>
21. Мумінова-Савіна Г.Г. Судово-бухгалтерська експертиза [Текст] : навч. посіб. / Г.Г. Мумінова-Савіна ; Київ. нац. екон. ун-т. – К. : Вид-во Київ. нац. екон. ун-ту, 2003. – 202 с.
22. Словник української мови : в 11 т. / [голова ред. колегії І.К. Білодід]. – К. : Наукова думка, 1970-80. – . – Т. 10. – 1977. – 659 с.
23. Словник української мови : в 11 т. / [голова ред. колегії І.К. Білодід]. – К. : Наукова думка, 1970-80. – . – Т. 4. – 1973. – 840 с.
24. Словник української мови : в 11 т. / [голова ред. колегії І.К. Білодід]. – К. : Наукова думка, 1970-80. – . – Т. 7. – 1976. – 724 с.
25. Бурцев В.В. Система внутреннего финансового контроля коммерческой организации [Текст] / В.В. Бурцев / Аудит и финансовый анализ. – 2004. – № 1. – С. 17-22.
26. Гварлиани Т.Е. Исследование методологии финансового контроля [Текст] / Т.Е. Гварлиани, С. Черемшанов // Аудит и финансовый анализ. – 2003. – № 4. – С. 5-17
27. Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-п> – Назва з екрану.
28. Пошюнас П.К. Применение бухгалтерских познаний при расследовании и предупреждении преступлений / П.К. Пошюнас ; [науч. ред. д-р юрид. наук, проф. Г.М. Миньковский] ; М-во юстиции Лит. ССР, Науч.-исслед. ин-т судебной экспертизы. – Вильнюс : Минтис, 1977. – 196 с.
29. Білуха М.Т. Судово-бухгалтерська експертиза [Текст] : підручник / М.Т. Білуха. – К. : Видавнича компанія «Воля», 2004. – 656 с.
30. Белов А.А. Судебно-бухгалтерская экспертиза [Текст] : сборник научных трудов / А.А. Белов, А.Н. Белов. – М. : Книжный мир, 2003. – 607 с.

31. Стратегічний план розвитку державної податкової служби України на період до 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/strategichniy-plan-rozvitku> – Назва з екрану.
32. Перезовова І.В. Експлікація податкового аудиту / І.В. Перезовова, Т.П. Фурса // Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Фінансова безпека та стратегічний розвиток держави». – Полтава: Верстка, 2012. – С. 178-180.
33. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (чинний: Редакція від 16.12.2012) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> – Назва з екрану.
34. Варфоломеева Ю.А. Финансовый контроль: сущность и виды [Текст] / Ю.А. Варфоломеева // Аудитор. – 2006. – № 2. – С. 16-22.
35. Гутцайт Е.М. Об оценке эффективности в задачах государственного финансового контроля [Текст] / Е.М. Гутцайт // Аудитор. – 2004. – № 8. – С. 20-28.

Надано до редакції 20.05.2013

Перезовова Ірина Володимирівна / Iryna V. Perevozova
perevozova@ukr.net

Посилання на статтю / Reference a Journal Article:

Номінативне поле концепту «економічна експертиза» в сучасних умовах його застосування в процесі здійснення фінансового контролю [Електронний ресурс] / І.В. Перезовова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 2 (7). – С. 150-156. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/n2.html>